

Innowacja pedagogiczna

„Zabawy sylabami”

Placówka, w której będzie realizowana innowacja: Szkoła Podstawowa z Oddziałami Dwujęzycznymi im. A. i Wł. Niegolewskich w Opalenicy

Autorka innowacji: Monika Kasperczak

Rodzaj innowacji: metodyczna

Nazwa innowacji: „Zabawy sylabami” z wykorzystaniem metody symultaniczno-sekwencyjnej prof. Jadwigi Cieszyńskiej

Adresaci: Uczniowie oddziału przedszkolnego – grupa 0b

Czas realizacji: wrzesień 2022 – czerwiec 2023

Cele innowacji:

- Nauka czytania
- Stymulacja rozwoju w zakresie percepcji wzrokowej, słuchowej, motoryki, myślenia i pamięci
- Zapewnienie dzieciom lepszych szans edukacyjnych poprzez wspieranie ich ciekawości, aktywności
- Wspomaganie dzieci w rozwijaniu uzdolnień oraz kształtowanie czynności intelektualnych

Formy realizacji:

- Praca z całą grupą
- Praca w małych grupach
- Praca indywidualna z dzieckiem

Metody

- Praktycznego działania
- Oglądowa

Charakterystyka innowacji

Nauka czytania metodą symultaniczno-sekwencyjną przeznaczona jest dla wszystkich dzieci, ale najlepszy czas na naukę czytania to początek wieku przedszkolnego. Według prof. Cieszyńskiej opanowanie sztuki czytania przed pójściem do pierwszej klasy ułatwia dziecku odnalezienie się w nowej, niełatwej

dla niego sytuacji, pozwala na skupienie się na innych zadaniach i wyzwaniach, które postawi przed nim szkoła oraz wpływa na pozytywny obraz własnej osoby.

Metoda symultaniczno-sekwencyjna (metoda sylabowa, metoda krakowska) to skuteczna metoda nauki czytania opracowana przez doświadczonego logopedę prof. Jagodę Cieszyńską. Metoda wykorzystywana jest przez terapeutów pracujących z dziećmi, które nie umieją jeszcze czytać lub z dziećmi mającymi problemy z czytaniem (zagrożonymi dysleksją). Z wielkim powodzeniem i bardzo szybko uczą się w ten sposób czytać dzieci bez problemów edukacyjnych.

Głównym założeniem metody sylabowej jest nauka czytania sylabami. Dzieci uczą się odczytywać sylaby, a nie pojedyncze litery. Nikt nie słyszy spółgłosek w izolacji (np. wymawiając spółgłoskę “p”, posługujemy się sylabą “py” lub “pe”). Dziecko najpierw nabywa umiejętność dzielenia wyrazów na sylaby, a dopiero potem na głoski.

Dzieci poznają sylaby, którym nadawane jest znaczenie, dzięki czemu proces zapamiętania materiału staje się łatwiejszy. Metoda ta jest świetnym sposobem zdobywania umiejętności czytania ze zrozumieniem oraz wspomaga rozpoczęcie budowania systemu fonetyczno-fonologicznego. Jej stosowanie nie wymaga nabycia umiejętności głoskowania czy literowania.

Metoda symultaniczno-sekwencyjna - opiera się na wiedzy na temat funkcjonowania ludzkiego mózgu. Wykorzystuje mechanizmy symultaniczne - globalne, całościowe, którymi zajmuje się prawa półkula (kreatywność, intuicja, kolory, wyobrażenia, przestrzeń, spontaniczność, muzyka, emocje negatywne, dostrzeganie podobieństw), jak i również mechanizmy sekwencyjne - linearne, za które odpowiada półkula lewa (czytanie, mowa, myślenie analityczne, liczenie, racjonalność, logika, emocje pozytywne, sekwencyjność, dostrzeganie szczegółów).

W obecnych czasach prawa półkula mózgowa dzieci jest bardzo często przestymulowana przez bodźce wysyłane z otoczenia, m.in. przez telewizor, smartfon, komputer itd. Niestety, wysokie technologie w nadmiarze oddziałują negatywnie na mózg dziecka, co objawia się problemami z uczeniem się i zachowaniem norm społecznych.

U dzieci lewą półkulę rozwijać można poprzez:

- Wykonywanie ćwiczeń grafomotorycznych, w szczególności skosy, spirale i okręgi (rysowane w ruchu przeciwnym do ruchu wskazówek zegara – przygotowanie do pisania liter);

- Ćwiczenia linearnego przetwarzania – układanie i przeliczanie kasztanów w przegródkach od lewej do prawej, układanie obrazków pociętych na dwie części pionowo, poziomo lub po skosie;
- Układanie sekwencji – łączenie/układanie elementów od najmniejszego do największego i odwrotnie, układanie/rysowanie rytmów (zielony-czerwony-żółty-zielony-czerwony-żółty-...);
- Mandale – okrągłe kolorowanki relaksacyjne o uporządkowanym i powtarzalnym układzie;
- Kategoryzowanie – przyporządkowanie elementów do kategorii (jabłka, gruszki do kategorii „owoce”, lalka i samochód do kategorii „zabawki” itd.);
- Odszukiwanie różnic między obrazkami; Odnajdywanie szczegółów na ilustracjach.

W nauce czytania metodą symultaniczno-sekwencyjną są dokładnie określone etapy:

Etap I – od samogłosek prymarnych (A, do sylaby otwartej)

Etap II – od sylaby otwartej do pierwszych wyrazów

Etap III – czytanie sylab zamkniętych

Etap IV – czytanie nowych sylab otwartych i zamkniętych

Etap V – samodzielne czytanie tekstów

Ćwiczenia na każdym z pięciu etapów nauki czytania realizowane są według reguły: **powtarzanie – rozumienie – nazywanie.**

1) Powtarzanie - dziecko powtarza odczytane przez dorosłego samogłoski/sylaby.

2) Rozumienie - dorosły wypowiada samogłoskę lub sylabę, a dziecko wskazuje ją lub podaje.

3) Nazywanie – dziecko samodzielnie odczytuje wskazane samogłoski lub sylaby.

ETAP I – OD SAMOGŁOSEK PRYMARNYCH DO SYLAB OTWARTYCH

Nauka odczytywania samogłosek, czyli liter A, E, I, O, U, Y – oparta jest o prawopółkulowy, symultaniczny sposób przetwarzania informacji.

Sposób ten polega na całościowym ujmowaniu obrazu znaku graficznego.

Niezwykle ważne i przydatne podczas nauki odczytywania samogłosek są wizualizacje – czyli ruchy dłoni lub rąk.

Jeśli dziecko opanowało znajomość wszystkich samogłosek to można przejść do kolejnego etapu – wprowadzamy sylaby otwarte.

Świetnie sprawdzają jako pierwsze bliskie dzieciom wyrażenia dźwiękonaśladowcze czyli odgłosy zwierząt, pojazdów, narzędzi np. MU, BE, UHU, KU KU, BACH BACH.

Spółgłoski wprowadzamy zawsze w sylabach (np. PA, BE, LU) – nigdy w izolacji. Zapoznajemy dziecko również z prostymi wyrazami odczytywanymi globalnie np. MAMA, TATA, LALA, OKO, STOI, JE, PIJE.

ETAP II – OD SYLABY OTWARTEJ DO PIERWSZYCH WYRAZÓW

W tym etapie zapoznajemy dziecko z kolejnymi spółgłoskami S, Z, K, G, J, N, i tak jak poprzednio tworzymy z nich sylaby np. SA, ZE, KI, GU, JE, NO.

Ćwiczenia wykonujemy stosując zasadę naśladowanie - rozumienie - nazywanie.

ETAP III – CZYTANIE SYLAB ZAMKNIĘTYCH

W tym etapie pracujemy na sylabach otwartych i zamkniętych utworzonych z wszystkich dotychczas poznanych spółgłosek:

P, M, B, L, F, W, T, D, S, Z, K, G, J, N.

Sylaby zamknięte będą czymś nowym dla dziecka np. LOL, NYK, MUK – dlatego są świetnym treningiem w utrwalaniu sylab zamkniętych jest tworzenie pseudowyrazów np. ASOT, KITUME, NOT – są one dla dziecka abstrakcyjne, uniemożliwiają mu zgadywanie czytanych słów.

ETAP IV - CZYTANIE NOWYCH SYLAB OTWARTYCH I ZAMKNIĘTYCH

Ilość poznanych sylab pozwala już na czytanie dłuższych zdań i tekstów. Ćwicząc nadal stosujemy zasadę naśladowanie – rozumienie - nazywanie.

ETAP V – SAMODZIELNE CZYTANIE TEKSTÓW

Naukę czytania kończymy na tym etapie doskonaleniem umiejętności samodzielnego czytania prostych wyrazów i zdań pojedynczych.

Ewaluacja:

- “Magiczne pudełko” - zabawa grupowa z losowaniem haseł do samodzielnego czytania.
- Obserwacja dzieci w czasie prowadzonych zajęć.
- Dyplomy dla uczestników innowacji.

Przewidywane efekty:

Dzieci pracując tą metodą będą

- Zmotywowane do nauki czytania

- Ukształtowaną gotowość do nauki czytania, który zapewni im lepszy start w edukacji
- chętniej podejmowały wyzwania edukacyjne
- bardziej kreatywne
- bardziej wierzyć we własne możliwości umysłowe

Bibliografia:

1. Jagoda Cieszyńska-Rożek. Metoda Krakowska wobec zaburzeń rozwoju dzieci, Wydawnictwo Centrum Metody Krakowskiej, Kraków 2013.
2. Jagoda Cieszyńska-Rożek, Kocham uczyć czytać, Wydawnictwo Edukacyjne, Kraków 2018.
3. Jagoda Cieszyńska, Metody wywoływania głosek, wydawnictwo Centrum Metody Krakowskiej, Kraków 2012.